

e-ISSN: 2630-6417

International Journal Of Social,
Humanities And Administrative
Sciences (JOSHAS JOURNAL)

Vol: 8
Issue: 48
Year: 2022
pp
77-83

Arrival
03 December 2021
Published
30 January 2022

Article ID
872
Article Serial Number
09

Doi Number
<http://dx.doi.org/10.31589/JOSHAS.872>

How to Cite This Article
Koçak Özeskici, Ş. & Yetgin, A.M.
(2022). "Hazır Nesne Ve Atık Nesne Bağlamında Seramiğin Kullanımı", Journal Of Social, Humanities and Administrative Sciences, 8(48):77-83.

International Journal Of Social,
Humanities And Administrative
Sciences is licensed under a
Creative Commons Attribution-
NonCommercial 4.0 International
License.

This journal is an open access,
peer-reviewed international
journal.

Hazır Nesne Ve Atık Nesne Bağlamında Seramiğin Kullanımı Use Of Ceramic In Context Of Ready- Made And Waste Object

Doç. Şirin KOÇAK ÖZESKİCİ Ayşe Merve YETGİN

Uşak Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Seramik Bölümü, sirin.kocak@usak.edu.tr, Uşak, Türkiye
Uşak Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Seramik Anasanat Dalı, Yüksek Lisans Öğrencisi, Uşak, Türkiye

ÖZET

Araştırmanın konusu; hazır ve atık nesnelerin seramik sanatında nasıl kullanıldığını irdelemektir. Bunun yanında hazır nesnelerin estetik bir değer olarak mı yoksa bir fikri temsil etmek için mi ele alındıklarını araştırmaktır. Hazır nesnelere ve atık nesnelerin seramik sanatındaki oluşumları; araştırmanın kapsam ve sınırlılıklarını oluşturur. Ayrıca konuya ilişkin açıklık getirmek için; Marcel Duchamp, Zhou Wendou, Clare Twomey, Yee Sookying ve Bouke de Vries gibi sanatçılar örnek olarak seçilmiştir. Araştırmanın problemleri şu şekildedir: Hazır nesne nedir? Hazır nesnenin seramik sanatındaki uygulamaları nelerdir? Atık nesne ve hazır nesnelere kavramsal bir yapıya dönüştüren sanatçılar kimlerdir? Marcel Duchamp'ın postmodern sürece ne gibi etkisi olmuştur? Bu soruların cevaplarıyla birlikte seramik sanatında değişimi ve gelişimi tetikleyen unsurların neler olduğu ortaya çıkacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hazır Nesne, Atık Nesne, Postmodernizm, Seramik Sanatı.

ABSTRACT

The aim of the research; to examine how ready-made and waste objects are used in ceramic art. In addition, it is to investigate whether ready-made objects are considered as an aesthetic value or to represent an idea. Formation of ready-made objects and waste objects in ceramic art; constitutes the scope and limitations of the research. In addition, to clarify the subject; Artists such as Marcel Duchamp, Zhou Wendou, Clare Twomey, Yee Sookying and Bouke de Vries were chosen as examples. The problems of the research are as follows: What is a ready-made object? What are the applications of ready-made objects in ceramic art? Who are the artists who transform waste and ready-made objects into a conceptual structure? What impact did Marcel Duchamp have on the postmodern process? It is thought that with the answers to these questions, the factors that trigger the change and development in the art of ceramics will be revealed.

Keywords: Ready Made, Waste Object, Postmodernism, Ceramic Art.

1. GİRİŞ

Marcel Duchamp; hazır nesne ve kavram ilişkisini sanatla ilişkilendiren önemli bir sanatçıdır. Duchamp'ın sanat tarihinde bu kadar önemli bir sanatçı olmasının nedeni; nesnelere üzerinde fikir, düşünce ve kavram geliştirmesidir. Tüm bu olgular Postmodern süreci başlatan olgulardır. Sanatçı Çeşme isimli eserini 1917 tarihinde yaptığı sanatta büyük kırılmalar ve dönüşümler başlamıştır. Geleneksel anlamda ele alınan yöntemler ve malzemeler yerini, hazır nesnelere bırakmıştır. Batı sanatının yüzyıllardır devam eden pentür geleneğini yerinden sarsarak; sanatta fikir ve nesnelerin oluşumları tartışılmıştır. Bu durum hazır nesnelerin gündelik hayatla olan yapısında yakınlaşmaların olduğunu gösterir. "Sanat üretiminde kullanılan hazır nesne; kelimenin tam anlamını da verdiği gibi yoğurulmayan, birbirinden farklı işlevleriyle günlük yaşantımız içerisinde bulunan herhangi bir nesnedir. Hazır nesne için, 'hammaddesi geleneksel olanın dışında olandır' diyebiliriz. İnsanın akli durumunun sorgulanmasının uzantılarından biri de güzel sanatlar algısını tersine çeviren bir anti-sanat hareketi olan Dada hareketidir."¹ Dada sanatçılarından birisi olan Duchamp'ın hazır nesneyi sanatla ilişkilendirmesiyle birlikte sanatta çoğulcu bir yapı ortaya çıkmıştır. "Hazır Nesne, aslında gerçekte olan çirkinliğin ve güzelliğin ötesindedir. Fakat bir sanat eseri değildir. Sadece eserler karşısında birer soru ya da olumsuzluk içermektedir. Bu sebepten dolayı Hazır Nesne bir değer içermemektedir. Değerli gördüğümüz her şeye karşı bir silahtır. Hazır Nesne anlayışında, sanatın artık geleneksel malzemeden olan taval, yağlı boya gibi sınır olmaması sanatçının sanat olarak gördüğü her şey bir sanat eseri olarak kabul edilmiştir"²

¹ Alparslan Kuzu Ceyda, "Sanatta Hazır Nesne/Malzeme Kullanımı ve Sanat Politikasına Etkileri" Stratejik ve Sosyal Araştırma Dergisi, Volume 3 Issue 3, November 2019, s.455.

² Taşçı Fatih, "Sanat ve Sanat Eğitiminde Hazır-Nesne", On dokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Güzel Sanatlar Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi,2018, s.16.

Bu durum nesnenin görüntüsü ve algısı üzerinde değişimler yaratmıştır. Duchamp hazır nesneyi Çeşme isimli eseriyle sanat nesnesine dönüştürmesi; bir nesnenin görüntü ve algı arasındaki farklılığını ifade eder. “Andre Breton ve Paul Eluard tarafından 1938 yılında çıkartılan Dictionnaire Abrege du Surrealisme (Kısaltılmış Sürrealizm Sözlüğü) adlı sözlükte, Duchamp Hazır Nesne kavramını sanatçı tarafından sadece seçilerek sanat nesnesi sıfatına yükselmesini sıradan nesne olarak tanımlamaktadır.”³

Resim 1. Marcel Duchamp, “Çeşme”, 1917.

Sanatçının Çeşme isimli eserine bakıldığında bir hazır nesne olan pisuarın ters çevrilerek R. Mutt yazıldığı görülmektedir. Duchamp uydurma bir isim yazarak hazır nesneyi yapan şirket Mott Works’a bir gönderme yapmıştır. 1917’de bilinen en önemli eserini New York’ta Bağımsız Sanatçılar Topluluğunun sergisine Fontain ismiyle göndermiştir. Böylece hazır nesne ve sanat eseri arasında yeni bir fikir oluşturulmuştur. ‘Çifte kimliğe sahip olan hazır nesne, Duchamp’ın yaratıcı edimi sonucunda sanat eserlerine dönüşen ve toplumsal anlamda ise işlevsel sıradan ürünler olarak görülmektedir. Fakat gündelik hayatta işlevlerini korumaya devam etmektedir. Bir yandan eylemsiz bir nesne iken diğer yandan estetik bir yapıya bürünmektedir. Hazır nesne, erişildikçe erişilmez bir belirsizliğe bürünen estetik idealleştirmeyi de engellemektedir. “Çeşme” müzede sergilendiğinde güzel ve zarif olarak övülmektedir. Bu sebeple Duchamp buna sinirlenir, çünkü yapı sanatsal düzleme oturtulmuştur. Hazır nesneyi sadece sanat olarak görmek, yaratıcı edim olarak onun önemini azaltmaktadır. Marcel Duchamp’ın hazır nesnelere seçmesinin sebebi ise izleyicinin hiçbir estetik duygu belemenden ve kayıtsızca ona yaklaşmasına olanak sağlamasıdır.

Ancak Andre Breton’un da ifade ettiği gibi hazır bir nesne olsa bile ona sanat statüsü vermek, onun estetik duygu uyandırmasında kaçınılmaz olacaktır. Duchamp’ın bu tavrı sıradan bir nesneyi yüce bir konuma getirmek şeklinde okunabileceği gibi, karşıt bir anlamda düşünmek de olasıdır. Hazır bir nesne ya da zanaat ürünü sanat ile aynı statüye getirilmiştir. Yüksek ve alçak sanat, değerli ve değersiz arasındaki ayrım bulanıklaşmıştır.⁴ Böylece sanatta değer kavramına ilişkin yeni ve farklı söylemler gelişmiştir. Çünkü bir sanat eserinin değerini; eserin plastik elemanları, zaman ve izleyicinin tepkisi belirler. Ancak hazır nesneyle oluşturulan eserde; eserin plastik etkisi devre dışı kalmıştır. Nesnede oluşturulan fikir ve düşünce ile birlikte izleyicinin katılımı ön plana gelir.

Resim 2. Zhou Wendou, “İsimsiz (Untitled)”, 2005.

Çinli sanatçı Zhou Wendou’nun eserleri de benzer fikirle oluşturulmuştur. “Zhou Wendou’nun (1970-) sanatsal yönelimi ise kitlesel nesne ve sanat nesnesi veya yararlı ve yararsız arasındaki engellerin yıkılması üzerinedir. Onun Duchampçı estetiği, Çeşme’nin bir kopyasının parçalanması ve isimsiz (Untitled) olarak adlandırılması ve porselen

³ Taşçı Fatih, “Sanat ve Sanat Eğitiminde Hazır-Nesne”, On dokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Güzel Sanatlar Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, 2018, s.16.

⁴ Girgin Figen, “Çağdaş Sanat ve Yeniden Üretim”, 2018 Hayalperest Yayınevi Sanat Kurumları, 1. Baskı, İstanbul, 2018, s.287.

vazoya dönüşmek için yeniden birleşmesi, bilinen bir nesneden yeni nesnelere yaratması anlayışının bir ürünüdür.”⁵ Duchamp’ın eserinde olduğu gibi Wendou’nun bu eseri de nesne ve fikir ilişkisine örnektir. Esere bakıldığında hazır bir nesne olan pisuar dikkati çekmektedir. Sanatçı pisuarı kırarak sonrasında başka bir nesne olan vazoya dönüştürmüştür. Bir hazır nesnenin geri dönüşüme uğratarak farklı bir kimlikle ifade edildiğini kanıtlamıştır.

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

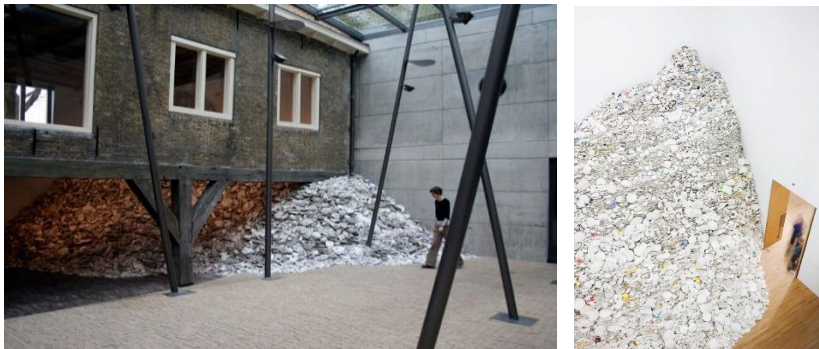
2.1. Atık Nesne Kavramı

Üretim ve tüketim ilişkisinin bir sonucu olarak atık nesnelere dünyada var olmaktadır. Hızlı kentleşme, sanayi ve üretimle birlikte sürekli çoğalan bir yapısı vardır. Bu bakımdan atık nesnelere gündelik yaşamın bir parçasıdır. “20. yüzyıldan başlayarak sanatçıların yapıtlarına, malzeme ve atık malzemeyi dâhil etmelerinin nedenlerine bakıldığında Endüstri Devrimi’nin etkili olduğunu söyleyebiliriz. Endüstriyel üretim sonucunda kullanım ömrünü tamamlayan tüketim malzemelerinin kullanılamaz hale gelen kısmı, doğaya atılarak çürümeye bırakılmakta, böylece ortaya çıkan dev endüstriyel çöp yığınları çevre kirliliğine neden olmaktadır”⁶ Atık malzemeler sanatçıların fikir sunmalarının temel aracı haline gelmiş ve dönüşümün bir parçası olmuştur. Farklı tekniklerin kullanımına olanak sağlayarak malzemenin değer ve ifade süreci ortaya çıkmıştır. “İlk olarak malzeme, 1912’de Picasso ve Braque’in sanat yapıtlarında kolaj tekniğinin oluşmasıyla kendini göstermiştir. Kolaj tekniğini, “Bir resmin bünyesine uygun olarak yapılandırılan çeşitli kağıt parçaları ya da buna benzer gereçlerle yapılan eser. Diğer bir anlamıyla, çeşitli çağlardan kalan iki yapının birbirine uygun olarak bir araya getirilmesi” şeklinde ifade etmektedir. Daha sonra sanat yapıtlarında kolajın üç boyutluluk kazandığı ve alanını genişlettiği asamblaj, “Üç boyutlu kolaj olan asamblaj her şeyden önce bir tekniktir. Kökeni Kübizmdir. Genel anlamıyla asamblajın, fotomontajlardan mekân düzenlemelerine kadar geniş bir yelpazede yer alan sanat eserlerini kapsadığı söylenebilir. Asamblaj sanat dışı gereç kullanımına gösterdiği eğilim nedeniyle rahatsız edici bazen de şiirsel bir ifade gösterebilir” ise asamblaj tekniği ile ilgili açıklamaya yer verdiği çalışmasında, “Çeşitli malzemelerin veya aynı cinsten nesnelere bir araya getirildiği üç boyutlu yapıt” şeklinde tanımlanmaktadır”⁷ Tüm bu gelişmeler göstermektedir ki malzeme Postmodern süreçte anlam ve önem kazanmıştır. Atık malzemelerin kullanılmasına olanak sağlanmış ve yeni üretim nesnelere ortaya çıkmıştır.

Çevre kirliliğine bağlı olarak oluşan sorunlara dikkat çekmek ve farkındalık yaratmak için birçok sanatçı özel çalışmalar yapmıştır. Çağdaş sanatın neredeyse her döneminde atık kullanan sanatçılar görmek mümkündür. Bu atıklar kullanılırken bazı sanatçılar çevre kirliliğine ve doğayı korumaya yönelik göndermeler yaparken, bazıları ise bozuk ve çürümüş sisteme göndermelerde bulunmuşlardır.⁸

2.2. Seramik Atık Nesne

Seramik bir malzemeyi tekrar sanatsal bir nesneye dönüştürebilmek için; yeni ve farklı söylemler geliştirilmelidir. Ai Weiwei’nin eserleri bu kapsamda örnek olarak gösterilebilir. Weiwei hem buluntu malzemelerle hem de nesnelere kendisini kullanarak eserlerinde eklektik bir yapı ileri sürmüştür. Ancak seramik bir malzemenin geri dönüşümü olmadığı için; malzemenin kendisi bir ifade şekli olarak kullanılabilir. “Seramik, malzeme ve içerik gereği dönüşümü yapılamayan maddelerdendir. Bu malzemenin kullanıldıktan sonra tekrar parçalanıp yeni bir malzeme elde edilmesi söz konusu değildir. Örneğin bir cam gibi eritilip tekrar kullanılma olanağı yoktur.”⁹ Bu bağlamda eserler üreten Yee Sookyung, Clare Twomey, Zhanna Kadyrova, Bouke De Vries, Liu Jianhua, Vilma Villaverde, Andrey Zignatto, Livia Marin, Elif Aydoğdu Ağatekin, David Binns seramik sanatçılarının çalışmaları örnekler olarak incelenebilir.

Resim 3. Clare Twomey, “Monument”, Enstalasyon, 2009.

⁵ Girgin Figen, a.g.e. 2018, s.290.

⁶ Erat Melek, “Kişisel Yaşantı ve Atık Malzeme İlişkisi”, Gazi Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enst. Resim Ana Sanat Dalı, Yüksek Lisans Tezi, 2019, s.1.

⁷ Erat Melek, a.g.e. , 2019, s.3.

⁸ Sevim Sibel, “Atık Seramiklerin Takı Tasarımında Kullanılması”, Atatürk Üniversitesi (GSED), sayı 33, 90-107, 2014, s.95-96.

⁹ Sevim Sibel, a.g.e. (GSED), sayı 33, 90-107, 2014, s.97-98.

Monument, İngiliz seramik endüstrisinin atıklarından oluşturulan bir enstalasyondur. Johnson Seramik Fabrikasından getirilen ve galeri alanına yerleştirilen kırık tabaklar, bardaklar, sürahiler ve diğer atık seramiklerin büyük yığından oluşur. Bu düzenleme ilk olarak Hollanda Zuiderzee Müzesinde mekâna özel bir sergileme şeklinde yer almış, ardından İngiltere MIMA'da (Middlesbrough Institute of Modern Art) sergilenmiştir. Twomey'in eserlerindeki kurgu malzemenin yaşam içerisindeki kullanımına yöneliktir. Diğer bir ifade ile gündelik yaşamda kullanılan her türlü araç ve gereçler onun için bir ifade şekline dönüşür. "Clare Twomey için kil, geçmiş yıllardaki toplulukların içme, depolama, taşıma ve değerli içerikleri paylaşma ritüelini yerine getirmelerini sağlayan "insan varoluşunun derinlerine gömülü" bir malzemedir. Bugün bu aşinalık seri üretime kadar uzanıyor: çoğumuz mutfak karoları, müze dükkânları bibloları ve hatıra kahve kupaları satın almış, dokunmuş veya kırmışızdır. O halde kil demokratik bir malzemedir, Twomey izleyicilerin onunla doğrudan karşılaşmasını sağlayarak mübadele, tüketim, hafıza, koruma ve arzu gibi sosyal ve kültürel süreçler üzerinde derin düşünmeyi teşvik eder"¹⁰

Resim 4. Yee Sookying, "Translated Vase" (Dönüşmüş Vazolar), 2012.
Seramik Parçalar, Alüminyum Çubuklar, Epoksi ve 24K Altın, 157x88x93 cm.

Koreli Sanatçı Yee Sookyung, Koreli zanaatkârların ürettiği Geleneksel Kore Seramikleri arasında kusurlu olan ve atılan vazolardan ilham alır. Kusurlu olan bu ürünler, kusursuz olarak değerlendirilen vazoların değerini düşüren seramikler olarak kabul edilir bu sebeple kullanılmazlar, yok edilirler-atılırlar. Sanatçı, zanaatkârların yaptığı tarihi vazoların replikalarının kırık parçalarını toplar. Translated Vase serisi atılan bu porselen parçalardan oluşturulan heykellerdir.

Bir kenara atılmış kırık parçalar Yee'nin ilgisini çeker ve kabul görmemiş bu porselen parçalarını biriktirmeye, kullanmaya başlar. Kendi kültürüne ait olan bir gelenekten yola çıkar, Japon kintsugi tekniği ile kırılmış porselen parçalarını birleştirerek büyük heykeller yaratır. Japon kintsugi geleneği kusurlu olana değer verir, saygı duyar. Kusurları onarır ama gizlemez. Kusuru reddetmek yerine değerli olan altını kullanarak hasarlı nesnenin güzelliğini ve değerini artırır. Onu olduğundan daha da değerli kılar. Sanatçı, kırık parçaları onurlandırır, 24 ayar altın varak ile istenmeyen kırık olan tüm bölgeleri kaplar, onarır, yeniden bir biçim verir.

Yee, porselen parçaları dönüştürür, birleştirir, insanın kırılğanlığına ve kusurlu yönlerine işaret eder. Hasarlı eserlerin hassas bir şekilde yeniden inşasına yönelik yöntemler kullanır ancak tarihsel sürecin yeniden inşasının da zorluğunu ortaya koyar. Ortaya çıkan eserler organik biyomorfik heykeller görünümündedir. Çok sayıdaki kusurlu seramiklerden oluşturulan heykeller, 2002 yılından bu yana sanatçının ürettiği çalışmalardır. Kırık parçalar hazır nesne olarak sanatçının eline geçer, sanatçı da bilinçli şekilde porselen olan bu parçaları benimser, Koreli usta çömlekçiler ile de işbirliği yaparak bu kırıkları üretimine dâhil eder. Zarif, büyük gövdeli vücutların anatomik özelliklerini taşıyor nitelikte heykeller üretir. Kırık parçaları kullanır ancak oluşturduğu eserler izleyicide güvensizlik hissi de uyandırır. Fonksiyonel olan parçaların özelliğini ortadan kaldırarak onları değiştirir, işlevi olmayan nesnelere dönüştürür. Kırık parçaların renk özelliklerini göz önünde bulundurur. Seladon yeşillerini, beyaz zeminli renkli desenli kırıkları duyarlılıkla yeni bir nesnede birleştirir. Birçok farklı biçimi, birkaç teknikle birleştirerek kendine ait yeni bir ifadeyi yakalar.

Bouke de Vries de Japon kintsugi geleneğini çalışmalarında uygulayan sanatçılardandır. Bouke de Vries, parçalanmış kırık porselenleri yeniden bir araya getirerek heykeller üretir. Seramik assemblajlarla geleneksel seramik parçaları yeniden yorumlayarak parçalı heykellere dönüştürür. Seramik restoratörü de olan sanatçı, kırık parçalarda güzelliği

¹⁰ Brown, G., R, Milner, C., & Greenhalgh, P. Vitamin C Clay+Ceramic in Contemporary Art, Phaidon Press Limited, 2017, Text: Elizabeth Buhe, s.284

bulma ve onlara yeni anlatılar yaratma konusundaki arzusu ile dikkat çeker. Eserlerdeki kusurluluğa ve kültürel değerine meydan okur. Bazen kırık mavi beyaz tabakları Çin haritasına dönüştürür bazen de parçalanmış turkuaz bir vazoyu cam bir forma koyar ve ona yeni işlev kazandırır.

Resim 5. Bouke de Vries, 2018, "Son Akşam Yemeği", Meşher, İstanbul
19.,20. Ve 21. Yüzyıl porselenleri, Şeker, Plastik, Alçı, Altın Kaplama Pirinç, Karışık Teknik

Resim 6. Bouke de Vries, "Son Akşam Yemeği", Detay

Resim 7. Bouke de Vries, "Son Akşam Yemeği", Detay II

2019 yılında İstanbul Meşher’de açılan *Kalıpları Aşınca: Mit, Efsane ve Masallarla Avrupa’dan Çağdaş Seramik* isimli sergide Bouke de Vries’in çalışmasına yer verilir. “Bouke de Vries başyapıtı “The Last Supper” (Son Akşam Yemeği)’da çatışmaya odaklanır. Bir mantar bulutunun etrafında binlerce parçalanmış porselen parçasından oluşan bir heykel görülür. Heykel bir merkez parçası olarak masanın ortasına kuruludur. Tabaklar ve sofr peçetelerinin arasında Deltware heyhelicikleri ile etrafı doldurulmuş bir düzenleme yapılmıştır.”¹¹ 19.,20., ve 21.yy.’a ait porselen parçalarını bir araya getiren sanatçı, kırık porselen parçalarını onararak eski haline getirmek yerine yapıbozuma uğratar. Savaş sonrası yıkımı gözler önüne serer. Günümüz dünyasında silahlanma arzusuna, savaşa, yıkım ve ölüme işaret eder. “Yaşayanlar kaçınılmaz olarak ölmek zorundadır ve bu kısmen Bouke de Vries'in, eskimiş ve parçalanmış seramik kaplar ve heykelciklerden oluşan bir döküntü ile eklemlenen atomik bir patlamanın yüksek bir simgesi olan Son Akşam Yemeği’ndeki ifade gücünü ortaya koyar. Seramik, gerilim altındayken kırılmaya meyilli olan bir malzemedir. Bir seramik nesne kırıldığında, her parça yıkımın izleriyle sonsuza kadar çınlar. Parçaların kendileri artık var olmayan tek bir formu hatırlatır ve bu açıdan şiddet ve ölüme dair maddi anlatılar çağırıştırır. Son Akşam Yemeği, bu ilişkiyi, bir atomik mantar bulutunun temsili içinde kullanır ve yüksek teknolojinin insan amaçlarının en

¹¹ Beyond The Vessel Kalıpları Aşınca: Mit, Efsane ve Masallarla Avrupa’dan Çağdaş Seramik, Vehbi Koç Vakfı, 2019, s.23,24

ürkütücüsü için kullanılmasını kınar: insanın kendisinin kitlesel imhası. Aynı zamanda, De Vries'in çalışması, sadece ölümü simgelemek yerine, yaşam döngüsüne ilişkin bir metaforla antitezleri somutlaştıran şekilde karmaşıktır. Parçalanmış tabaklar ve figürinler yıkımı temsil ediyorsa, onları yeni ve anlamlı bir konfigürasyonda bir araya getirme süreci kesinlikle bir diriliş sürecidir, sanki sanatçı seramik yıkıntılarının parçalarına bakıp kehanet niteliğinde bir soru sorar, "Bu kemikler yaşayabilir mi?" Aslında De Vries, yeniden ortaya çıkarma yöntemi ile heykeller yapma, çanak çömlek parçalarını kurtarma ve onları yeniden biçimlendirilerek yeni bir hayat verme üzerine kariyeri yapar. Bunu bazen plexiglass silindirik çubuklarla parçaları birleştirerek, bazen de Japon kintsugi tekniğini ile parçaları bütüne kavuşturur. Böylece parçaya sadece bütünlüğünü geri kazandırmakla kalmaz, aynı zamanda ona maddi mükemmelliği aşan bir deneyim güzelliği kazandırır.¹²

3. SONUÇ ve ÖNERİLER

Seramiğin tarihsel sürecinden günümüze değin dikkati çeken en önemli değişimi; kavramsal bir nitelik kazanmasıdır. Böylece seramiğin bir kullanım eşyasından çıkıp ifade ve düşünce odaklı bir yapıya dönüştüğü ileri sürülebilir. Bu denli bir değişimin altında yatan neden; ihtiyaçların değişime uğramasıdır. Tarihsel sürece bakıldığında seramik bir sanatsal obje olarak ihtiyaç gereği kullanılmıştır. 1950'li yıllara kadar bu oluşum dünya sanatında aynı etkide devam etmiştir. Araştırmada elde edilen bulgularda; Marcel Duchamp'ın dünya sanatında bu değişimin öncüsü olduğu ortaya çıkmıştır. Geleneksel her türlü yapıya karşı çıkararak Çeşme isimli eserini oluşturmuştur. Seramik hazır nesne olan pisuarı New York'taki Society of Independent Artists'in açılışında Grand Central Palace'da sergilemeye başlamasıyla tepkileri üzerine çekmiştir. Böylece bir sanat eserindeki özgünlük olgusunu kırmıştır. Hazır bir nesnenin bile sanatsal bir obje olarak değerlendirilebileceğini ileri sürmüştür.

Araştırmada ele alınan sanatçıların ortak noktası hazır ve atık nesnelere üzerinden düşünceyi ele almalarıdır. Zhou Wendou, Duchamp'a gönderme yaparak pisuarı kırmış ve yeni bir oluş ortaya koymuştur. Clare Twomey endüstri atıklarına dikkat çekerek bir enstalasyon oluşturmuştur. Böylece atık malzemelerin geri dönüşümüne ve insanın varlık nedenine ilişkin toplumsal bir algı yaratmıştır. Yee Sookying, sanatta değer kavramına açıklık getirmiş ve kırık parçaların yeniden sanatsal bir üretim sürecine dönüşebileceğine dikkat çekmiştir. Bouke de Vries ise savaflara ve yıkımlara karşı bir eleştiriyi konu almıştır. Böylece her sanatçı kendi fikir ve yorumlarını kullanarak düşünceyi öne çıkarmak istemiştir.

KAYNAKÇA

- Alparlan K., C. (2019). "Sanatta Hazır Nesne/Malzeme Kullanımı ve Sanat Politikasına Etkileri" Stratejik ve Sosyal Araştırma Dergisi, Volume 3 Issue 3, November, 455.
- Brown, G., R. Milner, C., & Greenhalgh, P. (2019). Beyond The Vessel Kalıpları Aşınca: Mit, Efsane ve Masallarla Avrupa'dan Çağdaş Seramik, Vehbi Koç Vakfı, 23,24.
- Erat, M. (2019). "Kişisel Yaşantı ve Atık Malzeme İlişkisi", Gazi Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enst. Resim Ana Sanat Dalı, Yüksek Lisans Tezi, 1.
- Girgin, F. (2018). "Çağdaş Sanat ve Yeniden Üretim", 2018 Hayalperest Yayınevi Sanat Kurumları, 1. Baskı, İstanbul,287.
- Lilley, C. (2017). Vitamin C Clay+Ceramic in Contemporary Art, Phaidon Press Limited, Text: Elizabeth Buhe, 284.
- Sevim, S. (2014). "Atık Seramiklerin Takı Tasarımında Kullanılması", Atatürk Üniversitesi (GSED), Sayı 33, 90-107, 95-96.
- Taşçı, F. (2018). "Sanat ve Sanat Eğitiminde Hazır-Nesne", On dokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Güzel Sanatlar Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, 16.

Görsel Kaynakça

Resim 1: <https://10layn.com/marcel-duchamp/>

Resim 2: <https://wendou.tumblr.com/post/188982587147/untitled-2006-zhou-wendou>

Resim 3: http://www.claretwomey.com/projects_-_monument.html

Resim 4: <https://www.yeesookyung.com/translated-vase->

¹² Beyond The Vessel Kalıpları Aşınca: Mit, Efsane ve Masallarla Avrupa'dan Çağdaş Seramik, Vehbi Koç Vakfı, 2019, s.36

Resim 5: Beyond The Vessel Kalıpları Aşınca: Mit, Efsane ve Masallarla Avrupa'dan Çağdaş Seramik, Vehbi Koç Vakfı, 2019, s.302, 303.

Resim 6: Beyond The Vessel Kalıpları Aşınca: Mit, Efsane ve Masallarla Avrupa'dan Çağdaş Seramik, Vehbi Koç Vakfı, 2019, s.306.

Resim 7: Beyond The Vessel Kalıpları Aşınca: Mit, Efsane ve Masallarla Avrupa'dan Çağdaş Seramik, Vehbi Koç Vakfı, 2019, s.305.